

DE BESTENDIGE DEPUTATIE VAN DE PROVINCIE- RAAD: VAN ADMINISTRATIEF RECHTSCOLLEGE NAAR STRAFRECHTBANK? EEN KRITISCHE BENADERING VAN DE 'FISCALISERING' VAN HET STRAFRECHT

Patrick VAN DEN BROECK* ¹

Inleiding en probleemstelling

Op 3 december 1998 behandelde de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van Antwerpen drie klachten van Antwerpenaars die een belasting² van de stad Antwerpen hadden ontvangen wegens het sluikestorten van vuilniszakken. De Bestendige Deputatie treedt in zulke zaken op als administratieve beroepsinstantie overeenkomstig artikel 5 Wet 23 december 1986 betreffende o.a. de geschillen inzake gemeentebelastingen en artikel 104*bis* Provinciewet. Een twintigtal activisten van de beweging Geneeskunde voor het Volk kwamen op de openbare zitting hun steun betuigen aan de personen die naar hun mening onterecht beboet zijn wegens sluikestorten.³

Niet een discussie over de afvalproblematiek in Antwerpen, maar wel de volgende vaststelling vormt het voorwerp van dit artikel: de overheid – de (grote) gemeenten en steden in het bijzonder – poogt meer en meer door de heffing van 'fiscale boetes' bepaalde delictsvormen uit het circuit van de strafwetgeving te houden en administratief af te handelen. Dit wordt geïllustreerd vanuit drie toepassingsgebieden (sluikestorten, valse alarmmeldingen en parkeermeters). Aan de hand van die kleine selectie plaatst de auteur enkele kritische kanttekeningen, voornamelijk bij de (negatieve) weerslag op de positie van de rechtsonderhorige.⁴

* Criminoloog en adjunct-veiligheidsverantwoordelijke bij het Provinciebestuur van Antwerpen.

1. Met dank aan Karl DE RAEDEMAECCKER, Provinciegrieffier van de Provincie Antwerpen, en Hugo GOETSCHALCKX, Adviseur bij de Federale Dienst belastingbezwaren, voor de nalezing van deze tekst.

2. Verkeerdelijk wordt in de discussie ook wel de term 'retributie' gebruikt in plaats van belasting.

3. *De Nieuwe Gazet*, 'Wij zijn geen sluikestorters', 4 december 1998; *Gazet van Antwerpen*, 'Gedupeerde "foutsorteerders" voelen zich in de zak gezet', 4 december 1998.

4. Voor een zeer volledig overzicht van de fiscale vindgrijpheid van de lokale belastingen van alle gemeenten in het Vlaamse Gewest, in voege tijdens het begrotingsjaar 1995, zie E. VAN DOOREN, *Reperatorium van de gemeentebelastingen in het Vlaamse Gewest*, Brugge, Vanden Broele, 1996, 680 p.

I. Strafwetgeving omzeild door fiscale ingrepen: drie voorbeelden.

1. DE REACTIE OP SLUIKSTORTEN

Het van Dale-woordenboek omschrijft sluikstorten als het *'heimelijk, op ongeoorloofde plaatsen, vuilnis storten'*. De grotere milieubewustwording stelt terecht strengere eisen aan het (legaal) storten van afval. Niet alleen de manier van afvalverwerking staat ter discussie – denk aan de problematiek rond de afvalverbrandingsovens in Wilrijk – maar ook wordt van de burger een grotere discipline én een hogere financiële inspanning verwacht. Sinds de stad Antwerpen op 1 april 1998 startte met het systeem van selectieve huisvuilophaling (en de aanrekening van 30 BEF per vuilniszak) stelde men een spectaculaire daling vast van de totaal opgehaalde hoeveelheid afval. Keerzijde van de medaille is evenwel een serieuze toename (vier tot vijf keer meer) van het zwerfvuil!⁵

Hoe kan het probleem van sluikstorten aangepakt worden?

a. De strafrechtelijke aanpak

Het begrip sluikstorten wordt niet vermeld in het Strafwetboek. Artikel 552, 1° en artikel 557, 4° Sw. stellen wel het achterlaten van bepaalde voorwerpen strafbaar. Politieel kan men vooral via twee andere kanalen optreden. Vooreerst kan elke gemeente het verbod op sluikstorten opnemen in een *gemeentelijke politieverordening* met als sanctie een politiestraf. Ten tweede biedt artikel 12⁶ *Decr. Vl. R. 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen*⁷ de ruimte om proces-verbaal op te stellen en tot strafvervolgung over te gaan. In artikel 56 worden daartoe strafbepalingen vermeld van één maand tot vijf jaar gevangenisstraf en geldboeten van 100 frank tot 10 miljoen frank. De sluikstorter kan op basis van artikel 59 ook worden veroordeeld tot de terugbetaling van de opruimingskosten.

b. De fiscale aanpak

De gemeenteraad van de stad Antwerpen keurde op 18 december 1997 een *belastingreglement* goed op het weghalen en verwijderen van huishoudelijke en/of daarmee gelijkgestelde afvalstoffen, gestort of achtergelaten op niet-reglementaire plaatsen of tijdstippen, of in niet-reglementaire recipiënten. De sluikstorter krijgt dus een aanslagbiljet in de bus. De aandachtige lezer merkt op dat niet het misdrijf op zich wordt belast, maar wel de schadelijke gevolgen ervan nl. de extra opruimingswerken. Momenteel (januari 1999) heffen 29 van de 70 gemeenten in de provincie Antwerpen dergelijke gemeentebelasting op de verwijdering van sluikaafval (*infra*).

5. *De Antwerpenaar*, Informatieblad Stad Antwerpen, 'Proficiat Antwerpenaar!', december 1998, 8-9.

6. Art. 12 luidt als volgt: 'Het is verboden afvalstoffen achter te laten of te verwijderen in strijd met de voorschriften van dit decreet of de uitvoeringsbesluiten ervan'.

7. B.S., 25 juli 1981 en *De Larcier Wetboeken*, E. FORRIER en I. VEROUGSTRAETE, I. (ed.), VII, Brussel, Larcier, 1998, 474-486.

2. DE REACTIE OP VALSE ALARMMELDINGEN

Steeds meer gebouwen zijn uitgerust met een elektronisch inbraakdetectiesysteem. Meestal wordt daarbij een buitensirene geïnstalleerd en/of een transmissiesysteem ('monitorverbinding') waarmee bij alarm de eigenaar of familieleden ofwel een privébewakingsfirma worden verwittigd. Slechts in uitzonderlijke gevallen wordt een rechtstreekse doormelding naar de politie toegestaan. Nu blijkt een overgrote meerderheid van de alarmmeldingen 'vals' te zijn, vooral door menselijke fouten bij de bediening ervan⁸, met als gevolg de verstoring van de nachtrust van de burens door loeiende sirenes en het onnodig optommen van politiediensten. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Nederland⁹ poogt men in ons land paal en perk te stellen aan deze kwaal door de eigenaars financieel te treffen.

a. Regeling bepaald in het K.B. van 28 mei 1991 en het K.B. van 29 oktober 1998

Ter aanvulling van de Bewakingswet¹⁰ legde artikel 9 K.B. van 28 mei 1991¹¹ de gebruikers van (bepaalde) inbraakdetectiesystemen een aantal *verplichtingen* op in geval van een valse alarmmelding: nazicht van het alarmsysteem door de installateur, keuring door een geaccrediteerde certificatie- of keuringsinstelling, of (tijdelijke of definitieve) buitenwerkingstelling. Men viseerde daarbij vooral technische defecten zodat het K.B. tot op heden weinig resultaat opleverde inzake de inperking van gebruikersfouten. De meeste politie-interventies op alarmen zijn momenteel nog altijd nodeloos. Daarom verving de wetgever recent dat K.B. door een 'verbeterde' en strengere versie, nl. het K.B. van 29 oktober 1998.¹² Eén van de nieuwigheden sinds 1 december 1998, dag van de inwerkingtreding, is de invoering van een strafmaat (administratieve geldboete) vanaf de vierde foute bediening van het alarmsysteem binnen één maand. Met het nodige scepticisme wordt in de beveiligingssector afgewacht of die nieuwe maatregel veel heil zal brengen.

8. Liefst 97% van de alarmen zouden vals zijn, en 85% daarvan wordt veroorzaakt door een fout van de gebruiker; zie 'Valse alarmen: een open wonde in ons beroep', *Top Security*, 1995, afl. 34, 2-11.

9. In Nederland pakt men de valse alarmen aan met een systeem van gele en rode kaarten; zie b.v. 'Gele en rode kaarten succesvol tegen nodeloze alarmering in Nederland', *Top Security*, 1998, afl. 51, 23.

10. In de sector meestal 'Wet-Tobback' genoemd nl. Wet 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, *B.S.*, 29 mei 1990.

11. K.B. 28 mei 1991 tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en alarmcentrales door beveiligingsondernemingen, *B.S.*, 8 juni 1991.

12. K.B. 29 oktober 1998 tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en beheer van alarmcentrales, *B.S.*, 1 december 1998.

b. Belastingen en retributies voorzien in gemeentereglementen

Om de 'verspilling' aan politiemannen tegen te gaan, trachten reeds 12 van de 70 gemeenten in de provincie Antwerpen de gebruikers van alarmsystemen financieel te treffen door bij valse alarmen een *belasting of retributie* te innen (*infra*).¹³

3. DE REGELING VOOR HET GEBRUIK VAN PARKEERMETERS EN -AUTOMATEN

Artikel 27.3. Wegcode¹⁴ regelt het betalend parkeren door middel van parkeermeters, parkeerautomaten, betaalparkeerkaarten en bewonerskaarten. Automobilisten vergeten wel eens de parkeertoestellen van de nodige muntstukken te voorzien. Ook hier bestaan er verschillende reactiemogelijkheden.

a. De strafrechtelijke aanpak

Artikel 29 Wegverkeerswet¹⁵ voorziet in gevangenisstraffen van één dag tot één maand en/of *geldboetes* van 10 BEF tot 500 BEF.¹⁶ Bovendien kan de procureur des Konings aan de overtreder een *minnelijke schikking* ('verval van de strafvordering tegen de betaling van een geldsom') voorstellen. Verder schiepen artikel 65 Wegverkeerswet en artikel 3, § 1, 2° K.B. van 10 juni 1985¹⁷ de mogelijkheid om niet-betalende parkeerders aan te pakken met *onmiddellijke inningen*, die in feite een bijzondere vorm van minnelijke schikking zijn.

b. De fiscale aanpak via retributies

De ruime strafrechtelijke sanctioneringsmiddelen volstaan blijkbaar niet. Net zoals bij de aanpak van het sluikstorten wordt een truc toegepast: de niet-betalende automobilist wordt niet 'beboet', maar wordt voorondersteld bij betrapping te kiezen voor een bepaald tarief dat voorzien is in de plaatselijke *retributieverordening*. In de provincie Antwerpen hanteren 13 gemeenten die werkwijze.

13. De stad Antwerpen hanteert als enige en m.i. verkeerdelijk de term 'retributieverordening' terwijl de meeste andere gemeenten een 'belasting' invoerden; deze twee fiscale begrippen zijn juridisch echter elk aan andere regelen onderworpen.

14. K.B. 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer, *B.S.*, 9 december 1975.

15. K.B. 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer, *B.S.*, 27 maart 1968.

16. Deze geldboetes moeten vanzelfsprekend verhoogd worden met de opdecimen.

17. K.B. 10 juni 1985 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van de overtredingen van het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer, *B.S.*, 12 juni 1985.

II. Fiscalisering van misdrijven: enkel voordelen?

De gemeenten zien heel wat heil in de fiscale aanpak van kleine misdrijven. Welke voordelen worden naar voor geschoven en worden deze voordelen inderdaad gerealiseerd? Zijn er ook nadelen?

1. DE ONTLASTING VAN POLITIEDIENSTEN, PARKETTEN EN RECHTBANKEN

Het is een publiek geheim dat de Belgische (straf)rechtbanken en de parketten te kampen hebben met een (te) grote werklast. Vermoedelijk wordt daardoor ook in hoge mate geseponereerd, zeker inzake 'bagateldelicten'¹⁸ zoals verkeersmisdrijven en minder ernstige milieudelicten. Dat seponeringsbeleid werkt zeer demotiverend voor politiemensen en kan op zijn beurt aanzetten tot een vorm van 'politiesepot'. De fiscalisering van deze misdrijven ontlast zo de strafrechtelijke instanties zonder dat de daders 'vrijuit' gaan. Bovendien moeten de politiediensten niet langer hun aandacht vestigen op bagateldelicten, omdat de lokale besturen nieuwe categorieën ambtenaren die bevoegd zijn om vaststellingen te doen, in het leven roepen: hulpagenten, beëdigde stadsaangestelden¹⁹ (inspecteurs van de stadsreinigingsdienst), parkeerwachters enz. nemen de taak van Jan Agent over.²⁰

Op de vraag of deze werkwijze inderdaad de werklast van de parketten en rechtbanken zal drukken, kan m.i. niet onverdeeld positief worden geantwoord. Als vele van deze kleine delicten inderdaad in grote getale worden geseponereerd, ontstaat er eerder een 'netwideningseffect'. Vergeet niet dat b.v. de sluikstorter niet enkel de belasting op het opruimen moet betalen, maar bovendien strafrechtelijk kan worden vervolgd, wat menig burger reeds ondervonden heeft.

Verder zal de fiscalisering zwaarder doorwegen op het takenpakket van de administratieve beroepsinstanties. Wanneer de belastingplichtige bezwaar indient tegen een aanslagbiljet voor sluikstorten of valse alarmen, dient de Bestendige Deputatie daarover te oordelen als administratief rechtscollege. Op dit ogenblik dreigen de bezwaarschriften inzake het sluikstorten de agenda van de Bestendige Deputatie van de provincie Antwerpen evenals de werklast van de administratieve dienst belasting-bezwaren aanzienlijk te verzwaren. In de periode van 1 april 1998²¹ tot 31 december 1998 werden alleen al voor de stad Antwerpen op een totaal van 4.864 belastingaanslagen wegens sluikstorten 676 bezwaarschriften (14%) ingediend! Daarvan werden er door de Bestendige Deputatie 161 ingewilligd en 186 afgewezen. De overige 329 dossiers zijn nog in behandeling.

18. Term ontleend aan C. VAN DEN WYNGAERT, *Strafrecht en strafprocesrecht*, Antwerpen, Maklu, 1997, 37.

19. Art. 8 belastingreglement op sluikstorten stad Antwerpen 1998.

20. De lijst van personen die door de overheid worden ingezet voor formele sociale controle groeit steeds aan: parkeertoezichters, stadswachters, flatwachters, stewards, ...

21. Startdatum van de selectieve vuilnisophaling in de stad Antwerpen.

2. SANCTIONERING VAN DE OVERTREDER EN PREVENTIEVE AFSCHRIKKING

Ongetwijfeld worden via de belastingaanslag een grote groep sluikstorters bereikt, die anders door de mazen van het net zouden glijpen. En vermits het weggooien van afval zeer hinderlijk is voor mens en milieu, moet het fenomeen aangepakt worden. Alleen, het doel heiligt niet altijd de middelen: de rechtspositie van de burgers moet steeds met voldoende garanties gevrijwaard kunnen worden²²!

Fiscaliteit zou een geschikt middel zijn om een aantal activiteiten te ontraden.²³ Op dit vlak geldt evenwel dezelfde kritiek als voor de traditionele strafrechtelijke aanpak: of geldboetes effectief preventief afschrikken is helemaal niet zeker.²⁴ Integendeel, sommigen gaan nu veel geslepen te werk: de vuilniszak waaruit elk eenvoudig identificatiemiddel is verwijderd, wordt verder van de eigen woning gedropt.

Ook in de strijd tegen valse alarmmeldingen wordt '(...) met het beboeten van de gebruikers (...) het probleem doorgaans niet opgelost'.²⁵

3. SPIJZIGING VAN DE STADSFINANCIËN

In tegenstelling tot gerechtelijke geldboetes belanden belastingontvangsten integraal in de gemeentekas.²⁶ Akkoord, de gemeente maakt inderdaad extra kosten om sluike afval op te ruimen, maar de recuperatie daarvan zou eveneens kunnen via het strafprocesrecht (schadevergoeding als voorwaarde voor minnelijke schikking, burgerlijke partijstelling bij de rechtbank).

De fiscale beboeting van valse alarmen stuit in de beveiligingssector op veel weerstand. Vooral de definiëring van het begrip 'vals alarm' wordt in vraag gesteld, evenals de (technische) bekwaamheid van politiemensen om ter plaatse te kunnen oordelen over de werkelijke oorzaak van een elektronische alarmmelding.²⁷ Men haalt b.v. de hypothese aan van een inbraak met valse sleutel, waarbij de dader, afgeschrikt door het alarm, het zonder buit op een lopen zet. De bijgeroepen politiedienst kan geen braaksporen aantreffen en zou het alarm ten onrechte als 'vals' kunnen beoordelen.

Bij de parkeerretributies is de financiële vordering het best verdedigbaar. Het betreft dan ook de betaling van een retributie, waarvoor, in tegenstelling tot bij een belasting, de belastingplichtige een persoonlijk voordeel (nl. het tijdelijk gebruik van

22. *Infra III. Fiscalisering van misdrijven: kritische bedenkingen.*

23. Voorwoord van Vlaams Minister Leo PEETERS, in E. VAN DOOREN, *Repertorium van de gemeentebelastingen in het Vlaamse Gewest, o.c., 7.*

24. Ondanks ± 4.000 boetes (periode april-november '98) neemt het sluikstorten niet af in Antwerpen; zie. *Het Laatste Nieuws*, 'Rotwerk, maar iemand moet het doen', 19 november 1998, 5.

25. 'Valse alarmen: een open wonde in ons beroep', o.c., 11.

26. Strafrechtelijke geldboetes worden geïnd door de ontvanger der geldboeten bij het Bestuur van Registratie en Domeinen.

27. Zie b.v. E. JONCKHEERE, 'Valse alarmen, wat doet de banksector eraan?', *Top Security*, 1997, afl. 48, 6-7 en G. DE CLIPPELE, 'Het K.B. van 29 oktober 1998', *Top Security*, 1998, afl. 54, 46-58.

een parkeerplaats) heeft gehaald uit een openbare dienst waartoe hij vrijwillig zijn toevlucht heeft genomen.²⁸

III. Fiscalisering van misdrijven: kritische bedenkingen

– *Voldoende garanties voor de aangeslagene?*

Het aanslagbiljet voor het opruimen van sluikafval van de stad Antwerpen²⁹ bevat de volgende rubrieken: administratieve gegevens, tarief, grondslag en berekening, te betalen, inlichtingen, een afscheurbaar overschrijvingsbewijs, waar moet de betrokkene zijn voor inlichtingen, hoe betalen, wanneer betalen, hoe dient de betrokkene een bezwaarschrift in, en een kopie van het belastingreglement. De rubriek over de feiten ('grondslag en berekening') is echter zeer summier: b.v. '0,25 m³ weghaling sluikstorting op plaats van aanslag, 3.000 BEF forfaitair, datum feit .././98'. Géén vermelding, noch van de omstandigheden van het sluikstorten, noch van de identiteit en functie van de vaststeller. Wanneer je als aangeslagene nadere informatie vraagt, zendt de stad je een kopie van het 'verslagblad belasting op verwijderen niet reglementair aangeboden afvalstoffen' én een kopie van het gevonden bewijsstuk (b.v. een geadresseerde briefomslag). Als 'omstandigheid' staat b.v. vermeld 'huisvuil aangeboden op een verkeerde dag van ophaling', terwijl enkel de initialen van de naam van de ondertekenende vaststeller worden meegedeeld (vrees voor represailles'). De rubriek voor het invullen van de naam van de sluikstorter, bevat opmerkelijk de hoofding 'Identiteit *vermoedelijke* belastingplichtige' (*eigen cursivering*). In vergelijking met een proces-verbaal, waarvan de Wet Franchimont onlangs de vormvereisten heeft verstrengd, is het verslagblad wel een zeer (te?) eenvoudig document, temeer omdat de bezwaarprocedure voornamelijk schriftelijk verloopt.³⁰

Ook de bewijislevering is soms zeer summier. De Bestendige Deputatie oordeelde in een aantal bezwaardossiers dat het aantreffen van een geadresseerde briefomslag op zich niet volstaat om een schuldige aan te duiden.

Verder klaagt de verdediging over de laattijdige toezending van het aanslagbiljet: zelfs één tot meerdere maanden na de feiten. Anders dan bij het opstellen van b.v. een proces-verbaal inzake wegverkeer³¹, gelden géén termijnen binnen dewelke het aanslagbiljet aan de overtreder moet toegezonden worden. Te lange tijdspannes zijn nefast voor de betrokkene, die zo snel mogelijk moet ingelicht worden over de te

28. Deze definitie van 'retributie' werd ontleend aan A. TIBERGHIE, *Handboek voor Fiscaal Recht* '98, Diegem, Ced.Samsom, 1141.

29. De stad Antwerpen dient als voorbeeld; de opmerkingen gelden evenwel voor alle gemeenten die een belasting inzake sluikstorten hebben uitgewerkt.

30. De belastingplichtige wordt in de praktijk door de Bestendige Deputatie enkel mondeling gehoord als hij daarom uitdrukkelijk verzoekt.

31. Inzake wegverkeer moet binnen de acht dagen na datum van de vaststelling een afschrift van het PV bezorgd worden aan de overtreder(s).

zijn laste vastgestelde overtreding om hem in de mogelijkheid te stellen zijn verdediging efficiënt op te bouwen.

Het bezwaarschrift heeft ook geen schorsende werking: de fiscale boete moet immers altijd betaald worden, zelfs indien men een bezwaarschrift indient!

– *Ambtenaren bevoegd om vaststellingen te doen: wie en welke bevoegdheden?*

Voor de burger wordt het onderscheid tussen nieuwe categorieën vaststellers³² en anderzijds de reguliere politiediensten almaar moeilijker. En welke burger weet hoever de bevoegdheden van b.v. een beëdigde inspecteur van de stadsreiniging reiken? Mogen zij ongestoord vuilniszakken doorsnuffelen; zijn zij voldoende geschoold in het maken van vaststellingen?

Op psychologisch vlak bestaat eenzelfde vervagingsrisico: de vaststeller is in de ogen van de beboete een 'politieman' en, of het nu gaat om een belasting dan wel een retributie of een strafsanctie, de burger beschouwt de geldsom als een straf. Wanneer hij bijkomend een strafrechtelijke boete moet betalen, voelt hij dat aan als een onrechtvaardige vorm van dubbele bestraffing.

– *Fiscale boetes: grote verscheidenheid*

Niet alle gemeenten hanteren de fiscale hamer. De grote fiscale autonomie van de lokale besturen schept een territoriale rechtsongelijkheid: waarom wordt in de ene gemeente een valse alarmmelding niet beboet en in een andere wel? In beide gevallen is de politie-interventie toch evenodeloos en kost dit evenveel manuren.

De tarieven inzake sluikstorten kennen opmerkelijke verschillen (zie tabel 1). Met betrekking tot de valse alarmmeldingen werd in de provincie Antwerpen kennelijk een consensus bereikt (5000 BEF, zie tabel 2). Door het gebruik van forfaitaire bedragen wordt geen rekening gehouden met de vermogenstoestand van de belastingplichtige.

Inzake parkeerretributies is het onbegonnen werk om een overzichtstabel op te stellen: de tarieven zijn zelfs per gemeente zeer divers naargelang plaats en duur.

Tabel 1. Belasting op verwijdering sluikstorten (provincie Antwerpen)

Gemeente	Tarief (situatie januari 1999)
Antwerpen	$\leq 1/4\text{m}^3$: 3000 BEF * $1/4$ - 1m^3 : 4500 BEF * 1 - 5m^3 : 7500 BEF * $>5\text{m}^3$: + 1500 BEF/ m^3
Balen	$<1/4\text{m}^3$: 2500 BEF * $1/4$ - 1m^3 : 5000 BEF * $>1\text{m}^3$: 5000 BEF + 3000 BEF/ m^3
Boom	idem Antwerpen
Bornem	600 BEF/u/persoon * 1250 BEF/u/vrachtwagen * 2000 BEF/u/kraan * 1000 BEF/ton opgeruimd afval * minimum 10000 BEF/opruiming

32. Beëdigde personen, parkeertoezichters, stadswachten, flatwachten, stewards enz.

Gemeente	Tarief (situatie januari 1999)
Brasschaat	5000 BEF
Brecht	adm. kost 5000 BEF * werkman 600 BEF/u * vrachtwagen 1600 BEF * min. 8000 BEF * 5500 BEF/ton afval + 45 BEF/km vervoerkosten
Duffel	25 BEF/km transport * 750 BEF/u/persoon * 1500 BEF/u/vtg * 3 BEF/opgeruimde kg * minimum 10000 BEF * opruiming door derden 3000 BEF adm. kost
Geel	adm. kost 5000 BEF * 1250 BEF/u/vrachtwagen + bestuurder * 750/u/extra arbeidskracht * of kosten tussenkomst derden
Heist o/d Berg	5000 BEF
Herentals	adm. kost 3000 BEF * 650 BEF/u/werkman * 800 BEF/u/vtg * of kosten tussenkomst derden
Herenthout	1100 BEF/vtg/u * 600 BEF/persoon/u
Herselt	50 BEF/km * 1000 BEF/u/adm. kost * 1000 BEF/u/vrachtwagen * 1500 BEF/u/kraan * minimum 5000 BEF
Kapellen	200 BEF/km transport * 850 BEF/u/persoon * 3300 BEF/ton * 750 BEF/ u/kraan * minimum 10000 BEF/opruiming
Kasterlee	idem Balen
Laakdal	750 BEF/u/werkman * 1500 BEF/u/vrachtwagen + bestuurder * stortkosten * min. 5000 BEF/geval * 10000 BEF bij herhaling binnen 5 j.
Lier	210 BEF/km transport * 1200 BEF/u/persoon en adm. kost * 2075 BEF/vtg * 4500 BEF/ton storkost * min. 25000 BEF
Lille	adm. kost 5000 BEF * 1000 BEF/u/werkman * 500 BEF/vtg of kostprijs opruiming door derden
Lint	grof huishoudafval 2500 BEF/m ³ * papier/karton/restafval 1000 BEF/¼m ³
Mechelen	0,25-1m ³ : 3000 BEF * >1m ³ -5m ³ : 5000 BEF * >5m ³ : 5000 BEF + 1000 BEF/m ³
Meerhout	8000 BEF/geval
Mortsel	8000 BEF/ophaalbeurt of kostprijs derden + 1000 BEF adm. kost
Putte	25 BEF/km transport * 750 BEF/u/werkman * 1500 BEF/u/vtg * 5 BEF/kg opgeruimd afval * min. 10000 BEF + 3000 BEF adm. kost bij inzet derden
Retie	5000 BEF/m ³
Schoten	1500 BEF/m ³ * 2500 BEF/u/vtg * 1100 BEF/u/ploegbaas * 800 BEF/u/werkman
Stabroek	150 BEF/km transport * 750 BEF/u/persoon en adm. werk * 2000 BEF/ton storkost * 500 BEF/kraanwagen * min. 5000 BEF
Turnhout	¼m ³ -1m ³ : 4500 BEF * 1m ³ -5m ³ : 7500 BEF * >5m ³ : 7500 BEF + 1500 BEF/m ³
Willebroek	≤¼m ³ 1500 BEF * >¼m ³ : 3000 BEF * >1m ³ : 5000 BEF

Gemeente	Tarief (situatie januari 1999)
Wommelgem	50 BEF/km transport * 750 BEF/u/persoon en adm. kost * 2000 BEF/ton storkost * 500 BEF/u/kraan * min. 5000 BEF
Wuustwezel	50 BEF/km transport * 750 BEF/u/persoon en adm. kost * 1000 BEF/u/vtg * 1500 BEF/u/kraan * min. 5000 BEF/geval

Bron: Vlaamse Gemeenschap, afd. provinciale diensten, dienst toezicht financiën.

Tabel 2. Belasting op valse alarmmeldingen (provincie Antwerpen).

Gemeente	Tarief (situatie januari 1999)
Antwerpen, Boom, Brecht, Hoogstraten, Lier, Malle, Mechelen, Oud-Turnhout, Niel	5000 BEF/interventie 5000 BEF/interventie vanaf 3de nutteloze interventie
Schilde	5000 BEF/interventie indien > 2 valse alarmen per jaar t.g.v. foutieve manipulatie
Turnhout, Zoersel	5000 BEF/interventie vanaf 3e vals alarm

Bron: Vlaamse Gemeenschap, afd. provinciale diensten, dienst toezicht financiën.

IV. Fiscalisering van misdrijven: pro of contra? Enkele voorstellen

De hierboven weergegeven kritieken vragen om bezinning over de huidige fiscale aanpak van bagatel delicten. De auteur heeft op dit ogenblik geen pasklare oplossingen, maar wil toch enkele denkpijsten aanreiken om de discussie te openen.

– Als men kiest voor de fiscale aanpak, moet die delictsvorm gedepenaliseerd worden

Enkel zo wordt de psychologisch als onrechtvaardig gevoelde ‘dubbele bestraffing’ vermeden én kunnen de politiediensten en strafrechtinstanties ontlast worden. Alleen lijkt het me niet zo eenvoudig om te oordelen welke ‘bagatel delicten’ daarvoor in aanmerking komen. Zelfs binnen dezelfde delictsvorm kunnen de feiten eerder gering dan wel zeer ernstig zijn (b.v.: één vuilniszak op een verkeerde dag op de stoep zetten tegenover tonnen giftig afval lozen). Bovendien zouden de territoriale verschillen inzake tarifiering dan moeten verdwijnen.

Administratieve geldboetes bieden op dat vlak meer garanties, daar ze ingevoerd worden bij (nationale) wet en de tarifieringsgrenzen voor alle gemeenten dezelfde

zijn. De (hoge) administratieve boetes voorzien in artikel 19 Bewakingswet zijn een treffend voorbeeld.³³

Bij het beëindigen van dit werkstuk verscheen in de pers de mededeling dat de ministerraad een wetsontwerp goedkeurde waardoor gemeenten in de toekomst zelf administratieve boetes zouden kunnen innen voor kleine delicten zoals b.v. sluikstorten en lawaaiwinder.³⁴ Dat initiatief dient met de nodige aandacht te worden gevolgd en geëvalueerd.

– *Zijn financiële ingrepen een goede vorm van criminaliteitsbestrijding?*

Een fiscale boete leunt zeer sterk aan bij de strafrechtelijke geldboete. Moet er niet eerder gedacht worden aan niet-financiële alternatieven? De succesvolle Nederlandse aanpak van valse alarmmeldingen, waarbij na een bepaalde frequentie aan valse alarmen gele (waarschuwing) en rode kaarten (geen melding meer naar de politie en geen politie-interventie) worden uitgereikt aan de gebruiker van een alarmsysteem, bewijst dat het anders kan.³⁵ Op een ogenblik dat de belastingdruk een psychologische grens heeft bereikt, dreigt de burger immers overstelpt te worden met een hele resem nieuwe belastingen en retributies.

– *Eenvoudigere strafrechtelijke procedures zijn te verkiezen boven fiscalisering*

Er bestaan reeds allerhande initiatieven om bagateldelicten op een eenvoudigere en snellere strafrechtelijke manier aan te pakken. De onmiddellijke inning (wegverkeer) en de minnelijke schikking zijn genoegzaam gekend. Het initiatief van procureur-generaal SCHINS om o.a. sluikstorten vast te stellen door middel van een vereenvoudigd proces-verbaal (VPV) ofwel via autonome politieke afhandeling (APA) past in die opzet.³⁶ Anders dan bij fiscalisering van misdrijven blijft het parket erop toezien dat het wettelijk kader gerespecteerd wordt: controle op '(...) *de inhoud van het dossier in functie van de constitutieve elementen van het misdrijf, de strikte naleving van de regels van het strafprocesrecht, de eerbiediging van de rechten van de verdediging* (...)'.³⁷

33. Art. 12 Wet 18 juli 1997 breidde de administratieve sancties voorzien in de Bewakingswet van 10 april 1990 verder uit: de diensten van het ministerie van Binnenlandse Zaken kunnen zelf vaststellingen verrichten en administratieve boetes opleggen inzake het niet-naleven van de regels door bewakingsondernemingen, beveiligingsondernemingen en interne bewakingsdiensten (Wet 18 juli 1997, *B.S.*, 28 augustus 1997).

34. *Het Laatste Nieuws*, 'Gemeenten innen zelf boetes', 16-17 januari 1999, 1 en 5.

35. 'Gele en rode kaarten succesvol tegen nodeloze alarmering in Nederland', *o.c.*, 23.

36. VPV bij onbekende dader of zonder betrokkenheid van derden, APA in de andere gevallen; zie Y NAESSEN en N. DE MAN, 'De krijtlijnen zijn getrokken. Procureur-generaal Frank Schins over autonome politieke afhandeling' en 'De politie is op de afspraak. De autonome politieke afhandeling in Brugge', *Politeia*, 1997, afl. 7, 6-9 en 10-14.

37. *Ibid.*, 7.

V. Besluit

Velen juichen de fiscalisering van kleine misdrijven toe, gemeenten omdat het geld in de gemeentekas brengt, politiediensten omdat ze zich zo minder moeten inlaten met bagatel delicten én de frustratie van seponering door het parket vermijden. Toch moeten voldoende garanties voor de rechtspositie van de burger gegarandeerd blijven en mag men de burger niet opzadelen met een (nog grotere) belastingindigestie. Voorzichtigheid is dus zeker geboden!

Bibliografie

Wet 10 april 1990 op de bewakingsondernemingen, de beveiligingsondernemingen en de interne bewakingsdiensten, *B.S.*, 29 mei 1990.

Decr. VI. R. 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, *B.S.*, 25 juli 1981 en *De Larcier Wetboeken*, E. FORRIER en I. VEROUGSTRAETE (ed.), VII, Brussel, Larcier, 1998, 474-486.

K.B. 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer, *B.S.*, 27 maart 1968.

K.B. 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer, *B.S.*, 9 december 1975.

K.B. 10 juni 1985 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van de overtredingen van het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer, *B.S.*, 12 juni 1985.

K.B. 28 mei 1991 tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en alarmcentrales door beveiligingsondernemingen, *B.S.*, 8 juni 1991.

K.B. 29 oktober 1998 tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en beheer van alarmcentrales, *B.S.*, 1 december 1998.

Stad Antwerpen, *Belastingreglement op het weghalen en verwijderen van huishoudelijke en/of daarmee gelijkgestelde afvalstoffen, gestort of achtergelaten op niet-reglementaire plaatsen of tijdstippen, of in niet-reglementaire recipiënten*, 18 december 1997.

De Antwerpenaar, *Informatieblad Stad Antwerpen*, 'Proficiat Antwerpenaar!', december 1998, 8-9.

G. DE CLIPPELE, 'Het K.B. van 29 oktober 1998', *Top Security*, 1998, afl. 54, 46-58.

De Nieuwe Gazet, 'Wij zijn geen sluikstorters!', 4 december 1998.

Het Laatste Nieuws, 'Rotwerk, maar iemand moet het doen', 19 november 1998, 5.

Het Laatste Nieuws, 'Gemeenten innen zelf boetes', 16-17 januari 1999, 1 en 5.

Gazet van Antwerpen, 'Gestolen abonnement duikt opnieuw op in sluikstort', 3 december 1998.

Gazet van Antwerpen, 'Gedupeerde "foutsorteerders" voelen zich in de zak gezet', 4 december 1998.

E. JONCKHEERE, 'Valse alarmen, wat doet de banksector eraan?', *Top Security*, 1997, afl. 48, 6-7.

Y. NAESEN en N. DE MAN, 'De krijtlijnen zijn getrokken. Procureur-generaal Frank Schins over autonome politieke afhandeling' en 'De politie is op de afspraak. De autonome politieke afhandeling in Brugge', *Politeia*, 1997, afl. 7, 6-9 en 10-14.

A. TIBERGHIE, *Handboek voor Fiscaal Recht '98*, Diegem, Ced.Samsom, 1454 p.

C. VAN DEN WYNGAERT, *Strafrecht en strafprocesrecht*, Antwerpen, Maklu, 1997, 855 p.

E. VAN DOOREN, *Repertorium van de gemeentebelastingen in het Vlaamse Gewest*, Brugge, Vanden Broele, 1996, 680 p.

X., 'Gele en rode kaarten succesvol tegen nodeloze alarmering in Nederland', *Top Security*, 1998, afl. 51, 23.

X., 'Valse alarmen: een open wonde in ons beroep', *Top Security*, 1995, afl. 34, 2-11.